

Ўйда қолинг / мутолаа қилинг!

Юрт тараққиёти йўлида бирлашайлик!

Ishonch

2020 йил 9 июнь • сешанба • № 60 (4345)

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси нашри • Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

Кун
ху
мати

Ким агар дўстлар
ила якдил бўлур,
Барча мақсуди анинг
ҳосил бўлур.

Фаридиддин Аттот

КУН
НАФАССИ

Президентимизнинг «Тадбиркорлик фаолияти ва ўзини ўзи банд қилишни давлат томонидан тартибга солишни соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинди.

Давлатимиз раҳбари «Давлат геология ва минерал ресурслар кўмитаси тизимида Геология фанлари университети фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорга имзо чекди.

Ўзбекистон Осиё-Тинч Океани технологиялар трансфери маркази бошқарув кенгашига сайланди.

ХХР Чунсин шаҳри Халқ вакиллари кенгаши Доимий қўмитасининг 18-сессияси Ўзбекистон Республикасининг Тошкент вилояти билан дўстлик алоқаларини ўрнатish тўғрисида қарор қабул қилди.

Фарғона вилояти Марғилон шаҳрида Рақамли технологиялар маркази фойдаланишга топширилди.

Фарғона вилояти Марғилон шаҳрида Хунармандчилик марказининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Шўртан нефть газ қазиб чиқариш бошқармасига қарашли «Ермоқ» газ-конденсат қудуғидан газ олинди.

Фарҳод Алаамберганов Қорақалпоғистон Республикаси прокурори лавозимига тайинланди.

ЎАА хабарлари асосида тайёрланди.

АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ СОҲАСИДАГИ ИШЛАР МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ҳузурида 8 июнь куни ахборот технологиялари ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш борасидаги ислохотлар ижроси бўйича тақдирот ўтказилди.

Шу йил 28 апрелда давлатимиз раҳбарининг «Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинган эди. Қарорда белгиланган вазифаларни сифатли амалга ошириш ва мувофиқлаштириш учун Бош вазир маслаҳатчиси лавозими жорий этилди.

Тақдиротда соҳадаги мақсадларга замонавий дастурчилар тайёрлашни жадаллаштириш орқали эришиш мумкинлиги қайд этилди. «Бир миллион дастурчи» лойиҳасининг дастлабки босқичида 62 мингдан зиёд ўқувчи қамраб олиниб, уларнинг 5 минг 400 нафарига малака сертификати берилди.

Жорий йил якунига қадар 100 мингта ва 2021 йилнинг биринчи ярмида яна 150 мингта ўқувчини ўқитиш, талабаларнинг дастурий таъминот бўйича малакасини ошириш вазифаси белгиланди. 5-синфдан ўқитиб келинаётган

«Информатика» фанини замонавий технологиялар асосида такомиллаштириш, ушбу фанга «Бир миллион дастурчи» лойиҳасига доир йўналишларни киритиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Бугунги кунда рақамли иқтисодиёт, «Электрон ҳукумат» хизматларида талаб кундан-кун ортиб бормоқда. Лекин ҳозирда 780 турдаги давлат хизматидан бор-йўғи 185 тасидан «электрон портал» орқали фойдаланиш имконияти мавжуд. Аксарият ташкилотларда иш жараёнини рақамлаштириш фақат ҳужжат алмашинувини электронлаштириш билан чекланиб қолмоқда.

Шу боис, «Электрон ўқитиш дастури» орқали ўқиб диплом олган дастурчиларни давлат ва ҳўжалик муассасаларига ИТ мутахассис сифатида ишга олиш зарурлиги таъкидланди. Улар ташкилотларнинг барча фаолиятини анъанавий электрон форматдан рақамли кўринишга ўтказишга масъул бўлади.

Мисол учун, бугунги кунда камбағал оилаларга кредит ва субсидиялар бериш масаласини махсус электрон дастур аниқ мезонлар асосида автоматик равишда белгилаши керак.

Бош вазир маслаҳатчиси халқаро экспертларни жалб қилган ҳолда, ташкилотларда рухсат бериш ва қарор қабул қилиш жараёнларини электрон форматга ўтказиш бўйича концепция ишлаб чиқиш топширилди.

ИТ инфратузилмасини яхшилаш, аҳоли, айниқса, ёшларнинг бу борадаги саводхонлигини ошириш давр талабидир. Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигига барча ҳудудларда рақамли технологиялар бўйича камиди 100 та ўқув маркази очиш вазифаси юклатилди. Бу даргоҳларда дастурлаш асослари, электрон савдо ва графикли дизайн каби йўналишлар бўйича қисқа мuddатли ўқув курслари ташкил этилади.

Соҳа мутахассисларига шароит яратиш масалаларига ҳам эътибор қаратилмоқда. Ўтган йили Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек туманида Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари парки бунёд этилган эди. Андижон ва Марғилон шаҳарларида мазкур ИТ паркиннг филиаллари ташкил қилинди. Пойтахтимизда Муҳаммад ал-Хоразмий номидаги ахборот технологиялари мактаби ҳудудда яна бир филиал биноси қурилмоқда.

Жорий йил якунига қадар Гулистон, Бухоро, Наманган, Нукус, Самарқанд, Урганч ва Жиззах шаҳарларида ҳам шундай филиаллар ташкил этиш режалаштирилган.

Тақдиротда мутасаддилар мазкур ИТ парклар қурилиши, оптик толали линиялар қамрови, мобил интернет тезлиги ва сифатини ошириш ишлари юзасидан ахборот берди.

Ў.А

Ishonch сўровномаси

«ФУҚАРО» АТАМАСИ ЎЗГАРИШИ КЕРАК(МИ?)

Кейинги вақтда ижтимоий тармоқларда «фуқаро» атамаси баҳслар, мунозаралар марказида бўлмоқда. Кимдир ушбу сўзнинг луғавий маъноси «фақир»дан келиб чиққани, миллат учун бу мос эмаслиги таъкидлаётган бўлса, кимдир унинг ўзгаришсиз қолгани маъқуллигини айтади. Яна кимдир ушбу атама бошқасига алмаштирилиши керак, дейди. Хуллас, мавзудан келиб чиққан ҳолда «Ishonch» ва «Ishonch-Doverie» газеталари тахририяти сўровнома ўтказишга қарор қилди.

«Фуқаро» атамасининг қандай ўзгаришини истар эдингиз?

- ☐ Ўзбекистон беки ва бекаси
- ☐ Ўзбекистон ватандоши
- ☐ Ўзгаришсиз қолгани маъқул
- ☐ Менда бошқа вариант бор

Азиз газетхон!

Ушбу сўровномада иштирок этиш учун телеграм ижтимоий тармоғидаги расмий саҳифаларимизга –

<https://t.me/ishonchgz>

уланинг ва унинг фаол иштирокчисига айланинг!

Тахририят билан боғланиш учун
Манзил: Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Бухоро кўчаси, 24-уй.

Тел: 71-256-85-43.

E-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz.

Сайт: www.ishonch.uz

<https://www.facebook.com/ishonchgzt>

Жорий йилда Тошкент вилояти, Бўстонлиқ туманидаги «Нихол» болалар оромгоҳида «Сардоба» сув омборида юзга келган техноген ҳолатидан зарар кўрган Сардоба, Мирзаобод ҳамда Оқолтин туманларидаги 7 ёшдан 14 ёшгача бўлган болаларни ёзги дам олиши ташкил этилади.

Тошкент вилояти касба уюшмалари бирлашмасидан маълум қилишича, айни вақтда оромгоҳ ёзги соғломлаштириш мавсуми учун шай ҳолатда келтирилган.

Оромгоҳда коронавирус инфекцияси тарқалишининг олдини олиш учун барча зарурий чоралар кўрилган. Хоналарни дезинфекциялаш, гигиеник воситалар билан таъминлаш билан бир қаторда озиқ-овқат хавфсизлиги, санитария-гигиена қоидалари, жалб этилаётган ходимларнинг, қабул қилинаётган ҳар бир боланинг тиббий кўрикдан ўтказилгани, мавсум пайтида уларга малакали тиббий хизмат кўрсатиш ишлари доимий назоратда бўлади.

Ў.А мухбири

Бор бўл, оқибат!

Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Тиббий-ижтимоий хизматлар агентлиги тасарруфиди «Саховат» ва «Мурувват» интернат уйлари бўлиб, уларда кекса ва ногиронлиги бўлган шахслар давлат таъминотида олинган.

БАРЧАСИ ЭЪТИБОРДА «Саховат» ва «Мурувват» уйларида

пандемияга қарши қандай чоралар қўрилмоқда?

Маълумки, бу тоифадаги аҳоли қатлами касалликка тез чалинувчи хавфли гуруҳ ҳисобланади. Шу боис, ушбу тиббий-ижтимоий муассасалар фаолияти алоҳида эътиборни талаб этади. Коронавируси билан боғлиқ мураккаб эпидемик вазиятда «Саховат» ва «Мурувват» интернат уйларида ҳушёрлик янада оширилди, касаллик тарқалишининг олдини олиш мақсадида қатъий карантин режими талаблари асосида фаолият давом эттирилмоқда. Миллий гвардия ходимлари қўриқлаш хизматини ташкил қилган, муассаса ташқи ва ички ҳудудларида, бўлим ва хоналарда СЗОА ходимлари белгиланган меъёрларга асосан мунтазам дезинфекция ишларини амалга оширмоқда.

Муассасада фаолият кўрсатувчи ходимлар ва яшовчиларнинг ҳар кунги бир неча марта тана ҳароратлари ўлчаниб, респиратор касаллик белгилари мавжудлиги текширилмоқда, масофани сақлаш мақсадида умумий овқатланиш ошоналари ёпилиб, индивидуал овқатланишга ўтилди. Озиқ-овқат рационига иммунитетни оширувчи витаминларга бой маҳсулотлар киритилган ҳолда таомнома тузилди.

Муассасалар ходимлари, мутасаддилари COVID-19 пандемияси умумбашариат олдига турган муаммо эканлигини чуқур англашди. Шу сабабли ҳушёрлик ва огоҳлиқни бугунги куннинг асосий тамойилига айлантиришган.

Мухторхон ЗОИРОВ,
Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Тиббий-ижтимоий хизматлар агентлиги Матбуот хизмати раҳбари

Тошкент вилояти

ЖАСУР МЕТАЛЛУРГЛАР

Улар чўкаётган тўрт ёшли Акбар Расуловни қутқариб, унинг онаси ва бувисини ҳам сувдан соғ-омон олиб чиқишди

Жорий йилнинг 5 июнь кунини эрталаб «Ўзметкомбинат» АЖнинг ишчилари махсус автобусда ишга келаётган эди. Фавқуллоҳда вазиятлар бўлими радиация хавфсизлиги муҳандиси Равшан Раҳмонов халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш цехи ёнидаги катта каналда чўкаётган болани кўриб қолди. Автобусни тўхтатиб, кийимларини ҳам ечмай ўзини сувга олди. Унинг ортидан ҳамкасблари – ахборот коммуникацион технологияларини бошқариш

бошқармасининг 1-тоифали дастурловчи-муҳандиси Иброҳим Искандаров ва ферроқотишмалар ишлаб чиқариш цехи эритувчиси Жамолддин Солиев ҳам кўмакка югуришди.

Бундан олдинроқ болани қутқариш учун унинг онаси ва бувиси ҳамда 5-умумтаълим мактаби ўқитувчиси Мунаввар Салимова ўзларини сувга ташлашган экан. Бироқ боланинг онаси Шоҳиста Шарипова ва бувиси Раъно Хўжаева сузишни билмагани учун ўзлари ҳам сувда чўкиб кетиши мумкин эди. Уларга ёрдам бериш учун ўзини сувга ташлаган Мунаввар Салимова сузишни билса-да, уринишлари бесамара кетиб, болани қутқара олмаётган эди.

Равшан каналнинг нариги томонига сузиб ўтиб, чўкаётган болани маҳкам қучоқлаб олган бувиси билан бирга сувдан олиб чиқишга муваффақ бўлди. Иброҳим Искандаров эса Жамолддин Солиев билан каналдаги кўприкдан ўтиб, ўзларини сувга ташлаб, боланинг онасини қутқариб қолишди.

Маълум бўлишича, бу оила шу канал ёнида истиқомат қилади. Ўйинқароқ бола

Қаҳрамонлар орамызда

каналдан балиқ тутмоқчи бўлиб, сувга тушиб кетган...

Таъкидлаш жоизки, комбинатнинг ушбу ходимлари фаолиятда ҳам барчага ўрнатилган бўлиб келмоқда. Уларнинг бу жасорати эса янада мақтовга лойиқ.

Бекзод ҚОДИРОВ,
«Ўзметкомбинат» АЖ бошланғич касабга уюшма кўмитаси мутахассиси

Мушоҳада

Жонли ижро: кимга «АРМОН», кимга дармон

Шу кеча-кундузда телевидение орқали жонли ижро орқали элимиз севган санъаткорларнинг куй-қўшиқлари ҳар бир юртдошимиз хонадониди янграмоқда. Жонли ижрони соғинган ихлосманд борки, бу лаҳзаларни бой бериб қўймаслик учун ҳам, вақти соатини аниқ қилиб, телеэкран қаршисида сеvimли хонандасининг чиқишини интиқлик билан кутиши сир эмас.

Ҳақиқий овоз соҳиблари, чинакам истеъдодли ҳофизларнинг оҳанграб овозини тинглашнинг ўзига хос гашти бор. Ҳеч қандай овоз кучайтиригичларсиз, сайқаллаш асбобларисиз биргина қўлида тор билан, ширали хонанда мухлисларини мафтун эта олган санъаткорларимизнинг борлигидан фахрланасан, уларнинг овози сеҳридан дилинг яйрайди.

Ҳеч бўлмаганда, экран ортида туриб ҳам уларнинг ширали овозидан баҳраманд бўлишнинг, қўлингдан келганча уларга қўшилиб куйлашнинг завқи бўлакча. Отабек Собиров, Гулсанам Мамазоитова, Юлдуз Турдиева сингари санъаткорларнинг экран орқали жонли куйлаши кўпчиликка ман-

зур бўлмоқда. Аммо бу йўналишда ижрога «ихроси тушмаётган», ихлосмандлари қаршисида қиқиб олиб, техника мўъжизасисиз «мўъжиза» яратолмаётган айрим шоу бизнес хонандаларининг чиқишлари эса дилингни хира қилиши табиий. Жонли ижро билан умуман «чиқишмай-диган» бундайларнинг фонограммасиз «овозиндан кўпчилик жунбушга келаётгани,

ижтимоий тармоқларда кескин муҳокамаларга сабаб бўлаётгани ҳам бор гап.

Кунини кеча хонанда Райхоннинг жонли ижродаги «маҳорати»га кўпчилик «қойил қолгани» ҳақида ижтимоий тармоқларда билдирилган «ўта ижобий» фикрлардан ҳам маълум бўлдики, халқимиз асл куй-қўшиқларнинг шай-доси экан, аллақандай нағмали ноли-эса бизга барибир лигича қолавер-

Бу «санъаткор»лар аслида чирой, «ўта идеал» қада-ди-қомат ва ким матбаҳо либослари жим-жимасида мухлис-ларини ўзига билан ярим соат қизиқтириши мумкин-дир, аммо «соҳир овози»нинг «сеҳри» билан узоққа боролмаслигини етти ёшдан етмиш ёшгача билиб бўлди. Улар шундай чиқишлар орқали ўз-ларини ҳам неларга «қодир»лигини яхши тушунишса, балки

кейинги сафар «фонограммалардан қўямасин, жонли ижро бизга ўхшаганларники эмас», дея сарфдошларини ҳам кулги бўлишдан асраб қолса, не ажаб?!

Шоу бизнес вакилларининг алламбало техника, замонавий ускуналар ёрдамида «қий-чув» қилишига, экранда турли ишвали қилиқларнинг томошабини бўлишга, балки айримларнинг тоқати етар, аммо улар ҳам асл овоз соҳибларини тинглаганда, «эсиз қадрли вақтим», дея афсусланишига ишонамиз.

Шундай экан, жонли ижрода мухлисларини шайдо эта оладиган чин маънодаги санъаткорлар сафи кенгайверсин, телевидениеда бундай кўрсатувларнинг сони эса янада кўпаяверсин. Шунданга «саноаткор»дан санъаткорни фарқлай олишимизга имкон туғилади.

Орзуғул РУСТАМОВА,
«ISHONCH»

Хабарингиз бўлдимми?

УТИЛИЗАЦИЯ ЙИҒИМИ НЕГА ЖОРИЙ ҚИЛИНДИ?

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 2 июндаги

«Ғилдиракли транспорт воситалари, ўзиюрар машиналар ва уларнинг тиркамалари учун утилизация йиғимини жорий этиш тўғрисида»ги 347-сонли қарори қабул қилинди.

Қарор билан, экологик хавфсизлиқни таъминлаш, фуқаролар соғлиғини ва атроф муҳитни ғилдиракли транспорт воситалари, ўзиюрар машиналар ва уларнинг тиркамалари ўз истеъмол хусусиятларини йўқотганидан кейин ҳосил бўладиган чиқиндиларнинг зарарли таъсиридан ҳимоя қилиш мақсадида утилизация йиғими жорий қилинган.

УТИЛИЗАЦИЯ ЙИҒИМИ:

Давлат божхона кўмитаси томонидан – ғилдиракли транспорт воситалари, ўзиюрар машиналар ва уларнинг тиркамалари «эркин муомалага чиқариш (импорт)» божхона режимида жойлаштирилганда;

Давлат солиқ кўмитаси томонидан – Ўзбекистон ҳудудида реализация қилинадиган ғилдиракли транспорт воситалари, ўзиюрар машиналар ва уларнинг тиркамалари ишлаб чиқарилганда (йиғилганда, тайёрланганда) ундирилади.

Хукуматнинг тегишли қарори билан 2020 йилнинг 1 августидан транспорт воситасининг тури, тоифаси, ишлаб чиқариш муддатидан келиб чиқиб, базавий ҳисоблаш миқдорининг (БХМ) 30

бараваридан 1500 бараваригача утилизация йиғими ундирилиши белгиланди.

Шу йилнинг 3 февралдан эътиборан мамлакатимизда БХМ – 223 минг сўмга тенг.

Транспорт воситалари, ўзиюрар машиналар ва уларнинг тиркамалари	ТНН-ТНД код	Транспорт воситалари, ўзиюрар машиналар ва уларнинг тиркамалари	ТНН-ТНД код
3 500 см³ гача		3 500 см³ гача	
3 500 см³ дан 3 000 см³ гача	8702	3 500 см³ дан 3 000 см³ гача	8702
3 000 см³ дан 2 500 см³ гача	8702 40 800 дан (таъқир)	3 000 см³ дан 2 500 см³ гача	8702 40 800 дан (таъқир)
2 500 см³ дан 2 000 см³ гача	8702 40 000	2 500 см³ дан 2 000 см³ гача	8702 40 000
2 000 см³ дан 1 500 см³ гача		2 000 см³ дан 1 500 см³ гача	
1 500 см³ дан 1 000 см³ гача		1 500 см³ дан 1 000 см³ гача	
1 000 см³ гача		1 000 см³ гача	
1 000 см³ дан 500 см³ гача	8703 10	1 000 см³ дан 500 см³ гача	8703 10
500 см³ дан 250 см³ гача	8703 10 000	500 см³ дан 250 см³ гача	8703 10 000
250 см³ дан 100 см³ гача		250 см³ дан 100 см³ гача	
100 см³ дан 50 см³ гача		100 см³ дан 50 см³ гача	
50 см³ дан 25 см³ гача		50 см³ дан 25 см³ гача	
25 см³ дан 10 см³ гача		25 см³ дан 10 см³ гача	
10 см³ дан 5 см³ гача		10 см³ дан 5 см³ гача	
5 см³ дан 2 см³ гача		5 см³ дан 2 см³ гача	
2 см³ дан 1 см³ гача		2 см³ дан 1 см³ гача	
1 см³ гача		1 см³ гача	

Мисол тариқасида кўрадиган бўлсак: ишлаб чиқарилганга 3 йилдан ошмаган импорт қилинадиган двигател иш ҳажми 1000 см³ дан 2000 см³ гача бўлган энгил автомобил учун божхонада тўланадиган бир марталик утилизация йиғими БХМнинг 120 баравари этиб белгиланган. Демак, бу тоифадаги автомобиль учун утилизация йиғими ҳозирги кунда 26 760 000 сўмини ташкил этади.

Утилизация йиғимининг жорий этилиши билан хорижда ишлаб чиқарилган автомобиллар импортини ушбу белгиланган акциз солиғи бекор қилинади.

Транспорт воситаларини

ҚУЙДАГИ ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИГА УТИЛИЗАЦИЯ ЙИҒИМИ ТЎЛАНМАЙДИ:

– дипломатик ваколатхоналарга ёки консуллик муассасаларига, халқаро ташкилотларга, шунингдек, уларнинг Ўзбекистон фуқаролиги бўлмаган, дипломатик мақомга эга бўлган ходимлари ва уларнинг оила аъзоларига тегишли транспорт воситалари;

– ишлаб чиқарилгандан 30 ва ундан ортиқ йил ўтган L ва M1 тоифали, шунингдек, ишлаб чиқарилгандан 50 ва ундан ортиқ йил ўтган, йўловчи ва юкларни тижорат мақсадида ташинишга мўлжалланмаган, асл двигатели ва кузови билан асл ҳолатида сақланган ёки асл ҳолати тикланган M2, M3 ва N тоифали транспорт воситаларига;

– Ўзбекистонга олиб кирилиб, «вақтинчалик олиб кириш» божхона режимида расмийлаштирилган транспорт воситаларига.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, утилизация йиғими кўпгина мамлакатларда амал қилади. Хусусан, ён қўшимиз Қозоғистонда шу йилнинг 18 январь ҳолатига юқорида келтирилган транспорт воситалари учун утилизация йиғими 2463 долларни ташкил этган.

«ЎЗАВТОСАНОАТ» АЖНИНГ МУНОСАБАТИ

«Ўзавтосаноат» АЖ жамоатчилик билан алоқалар ва давлат органлари билан ўзаро ҳамкорлик хизмати раҳбари Зумрад Шожалилованинг таъкидлашича, бир неча йилдан буён ишлаб чиқаришни оптималлаштириш ва автомобиль саноатидаги маҳсулотларнинг таннархини пасайтириш борасида иш олиб бормоқда. Хусусан, «Ўзавтосаноат» маҳаллийлаштириш, бутловчи қисмлар етказиб берувчилар сонини кенгайтириш, ишлаб чиқаришдаги нуқсонларни камайтириш, савдо тизимини ривожлантириш, бошқарувни такомиллаштириш ва корхоналарнинг молиявий барқарорлигини таъминлаш мақсадида комплекс чора-тадбирларни амалга оширмоқда.

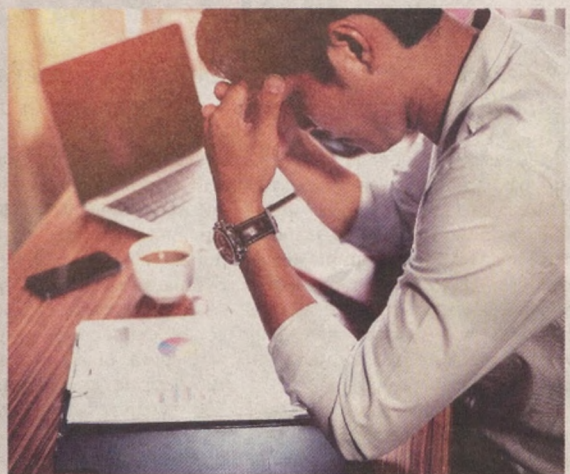
Ушбу чора-тадбирларнинг барчаси ишлаб чиқариш жараёнини оптималлаштиришга имкон беради ва бу билан қўшимча тўловларга қарамай маҳсулот таннархини бир хил даражада ушлаб туриш имконини беради.

Самариддин ЙЎЛДОШЕВ
тайёрлади

Рухий маслаҳат

Иш жараянида стрессни қандай енгитиш мумкин?

Стресс ҳолатига тушиш табиий бўлса-да, аммо у ишлаб чиқаришда соғлиғимизга жисмонан ва маънан салбий таъсир кўрсатади. Шу сабаб уни бошқариш ҳар доим назорат остида бўлиш ва унга эътибор қаратишни талаб қилади. Иш фаолиятида стресс ҳолатини камайтиришнинг бир қанча босқичлари мавжуд. Улардан баъзиларини келтириб ўтамыз:

БИРИНЧИ МАСЛАҲАТ: Иш вақтидаги меъёридан ортиқ ҳаяжон белгиларини, босимни аниқлашни ўрганинг.

Керагидан ортиқ иш юкланганда, сиз ишонсизликка тушиб, асабийлашишингиз мумкин. Бу сизнинг ишга бўлган муносабатингизни камайтиришга олиб келади. Агар сиз иш вақтидаги стрессларга аҳамият бермасангиз, у ҳолда катта фожеаларга олиб келиши мумкин.

Асоратли стресс ҳолати жисмонан ва маънан соғлиғимизда муаммолар туғдириши мумкин.

ИККИНЧИ МАСЛАҲАТ: Ўзингизга қайғуриш орқали ишдаги стрессни камайтиринг.

Стресс сизнинг қобилиятингизга, ишингизни бажаришга таъсирини кўрсатса, шахсий ҳаётингизни бошқариш ёки соғлиғингизга ўзининг салбий таъсирини кўрсатса, у ҳолда чоралар кўриш керак.

Бошланишига ўзингизнинг жисмоний ва руҳий соғлиғингизга эътибор қаратинг. Агар эҳтиёжларингиз сизни қониқтирса, сиз стрессга янада мустақкам ва кучлисиз. Сиз ўзингизни қанчалик яхши ҳис қилсангиз, иш вақтида стрессни шунчалик яхши бошқарасиз.

ҲАРАКАТЛАНИНГ!

Аэробика машқлари билан шуғулланиш юрак уришини тезлаштиради ва терлашга мажбур қилади. Бу кайфиятни кўтарди, энергияни оширади ҳамда тана ва руҳнинг дам олиши учун жуда самарали усулдир.

Стрессни максимал даражада енгиллатиш учун 30 дақиқа аэробика машқлари билан шуғулланиш мумкин.

СОҒЛОМ ОВҚАТЛАНИШ ТАРЗИНИ ТАНЛАНГ!

Қон таркибидида қанд миқдори кам бўлган тақдирда, сизда ҳаяжон ва ғазабланиш кузатилади, кўп бўлганда эса ўзингизни ҳолсиз ҳис қиласиз. Агар кун давомида кам миқдорда овқатлансангиз, у ҳолда танангиздаги қанд миқдорини бир маромда ушлаб туриб, кайфиятингиздаги ўзгаришларнинг олдини оласиз.

СПИРТЛИ ИЧИМЛИК ВА НИКОТИНДАН ВОЗ КЕЧИНГ!

Спиртли ичимликлар вақтинча безовталикни камайтиради. Лекин унинг таъсири кетгандан сўнг яна безовталик такрорланади.

Тўйиб ухланг!

Стресс ҳаяжон ва уйқусизликни келтиришдан ташқари, бундан кучлироқ стрессга олиб келиши мумкин. Агарда сиз тўлиқ дам олган бўлсангиз, бу руҳий хотиржамликни сақлаб қолиш ва иш вақтидаги стресс билан курашишда ёрдам беради.

УЧИНЧИ МАСЛАҲАТ: Куйидагилардан фойдаланиш.

1. Тай-менеджмент:
а) мувозанатли жадвал тузиш;
б) иш режасига эътибор қаратинг;
в) ишни 10-15 дақиқа эртароқ бошланг;
г) мунтазам танафусларни режалаштиринг.

2. Вазифаларни бажариш:

а) вазифанинг юқорилиги, муҳимлиги;
б) катта лойиҳаларни бажариш учун танафуслар;
в) жавобгарлиқни тақсимлаш;
г) келишиш учун тайёр бўлинг.

Тўртинчи МАСЛАҲАТ: Ҳиссий интеллектни яхшилаш.

а) **Яширин босимни аниқлашни ўрганинг.**
б) **Иш вақтидаги ҳиссий интеллект куйидагилардан иборат:**

– ўзини тан олиш;
– ўзини бошқариш;
– ижтимоий тан олиш;
– ўзаро мулоқотда бўлиш.
в) **Ҳиссий интеллектнинг беш тамойили:**
– стрессга бўлган таъсирчанлигини тушуниш;
– ички ҳиссийнинг билан қилиш;
– новербал сигналларни тан олинг ва фойдаланинг;
– ҳазил-муйтойба йўли билан муаммоларни ечинг;
– тўқнашуларни ижобий ҳал этинг.

Унутмаслик керакки, иш вақтида стрессдан чиқа олиш нафақат жисмоний ва маънавий соғлиғимизни тиклашга, балки фаолиятдаги омад ва муваффақиятга етакловчи хусусиятдир. Қолаверса, стресс ҳолатингиз бошқа ҳамкасбларнинг кайфиятига ҳам таъсир ўтказиб, жамоадаги муҳитда акс этиши мумкин. Энг муҳими, соғлиғингиз ва руҳий бардамлигингиз ўзингиз учун ниҳоятда зарур.

Нодира КАРИМОВА,
Ўзбекистон касабга уюшмалари Федерацияси
«Меҳнатни муҳофаза қилиш» бўлими мудири

«ХОТИНҚУЛИ» КИМ?

ёхуд мунофиқлик ва қўймижозлик оқибатлари

«Ҳаётда ҳамма нарса бўлиши мумкин», деган овутовчи ибора тез-тез қулоққа чалиниб туради. Асл маъноси тақдири азалнинг ҳақлиги ҳақидаги бу гап гоҳида кимнингдир хатоси ёки айбини ёпиш учун ҳам қўлланилади. Хатолик вақтида мардларча тан олинса, уни баҳонасиз ҳам тузатиш мумкин. Халқ тилида гоҳ киноя, гоҳ ачиниш оҳангига «хотинқули» деб аталадиган қусурга нисбатан гап кетганда бу иборани ишлатиш мақсадга мувофиқ эмас. Чунки буним кимдир шахсий масала, омадсизлик ёки кўргулик, бошқа биров эса эркакнинг ношудлиги деб ҳисоблайди. Бу борадаги фикр-мулоҳазалар турли-туман бўлса-да, ҳулоса битта: бу иллат нафақат оилага, балки жамиятга ҳам катта зарар келтиради!..

Таҳлил қилинса, «хотинқули»га айланган эркакларнинг дастлаб оиладаги мавқеи заифлашади. Бундан хотин, фарзандлар, баъзида келин ва набиралар жуда «унумли» фойдаланади. Бу ҳол қавм-у қариндошчилик ва ошна-оғайнигарчилик орасига раҳна солади. Оиласининг бузилмаслигини истаган эркак дакки-дашномларга чидашга ва шу тамга остида яшашга мажбур бўлади. Ҳужурли, эрки қўлида бўлган эркак эса хотини ва фарзандларидан ҳам воз кечиши мумкин. Оила бузилса, тирик етимлар кўпаяди, болалар тарбияси бузилади. Қолаверса, эрсиз аёлнинг бошида турли муаммолар пайдо бўлади. Булар эса охири-оқибатда жамият ҳаётига ҳам салбий таъсир қўрсатади.

Хўш, бу иллат қандай пайдо бўлади? Бунинг сабаблари жуда кўп

бўлиб, уларнинг айримларига тўхталиб ўтишни жоиз деб топдик. Ҳозирги пайтда телеканалларда эр-хотин ўртасидаги муносабатларга асосланган кўплаб кино ва кўрсатувлар намоиш этилмоқда. Уларни оилавий томоша қиляпмиз. Гўёки улардаги воқеа-ҳодисалар бизга тааллуқли эмас. Ҳолбуки, улар оилавий муносабатларни зимдан емираётгани, «хотинқули»ларнинг кўпайишига ҳисса қўшаётгани ҳеч кимни қизиқтирмайди. Аслида, дўстларимиз, қари-дошларимиз, ҳамкасбларимиз ёки маҳалладошларимиз орасида шундайлар борлигини билсак-да, кўриб кўрмаганга оламиз. Ҳатто, шундай оилалар учрайдики, хотиннинг битта бармоғида иккита тилла узук. Эрида эса тўй-маъракага киядиган тузукроқ туфли ёки шим йўқ. Хонадонда битта телевизор бўлса, хотин бемаза се-

риалларни кўриб бўлгандан кейин бошқаларга футбол ёки мультфильм кўришга ижозат беради. Статистик маълумотларнинг тасдиқлашича, дунё бўйича ҳар 100 оиладан 44-45 тасида шундай вазият ҳукмрон.

Хўш, эркакнинг оилада ўз ўрнини йўқотиб қўйишига асосан нималар сабаб бўлади? Муаммонинг илдизи қаерда? Яхши жойда ишлайдиган, топармон-тутармон, рўзғорида камчилиги йўқ, эркак ҳам хотинига тобе бўлиши мумкинми? Мумкин, бунга унинг қўймижозлиги сабаб бўлади.

Ориятли эркак аёлининг ҳаддан зиёд мунофиқлигини ҳаммага ошқора бўлмаслиги учун унга бироз эркинлик бериш лозим деб ўйлайди. Бунга қаноат қилмаган такаббур аёл эса «хўжайинлик майдони»ни тобора кенгайтириб бораверади. У эрининг оила шаъни учун озгина ортга чекиншини нотўғри тушунади. Шу ўринда айтиб

ўтиш жоизки, баъзи аёлнинг мунофиқлиги ёки оилада доимий устунликни исташ майли ўз-ўзидан у тарбия топган оилага бориб тақалади. Аниқроқ айтганда, муаммо унинг ўтмиши билан боғлиқ.

Табиийки, мунофиқ хотин эрини ҳурмат қилмаса, қайнона-қайночасини ҳам назарига илмайди. Натижада ота-она билан ўғилнинг ўртасига со-вуқлик тушади. Оқибат йўқолади. Эркакнинг қўймижозлиги, аёлнинг маккорлиги туфайли ота-оналарнинг ўз хонадонини ташлаб чиқиб кетаётгани айна ҳақиқат.

Оилавий келишмовчиликларнинг асл сабаби йўқчиликдан деб ҳисоблайдиган бўлсак, айна паллада хотиржамлигимизга ҳавф солаётган коронавирус пандемияси вазиятини янада чуқурлаштиради. Чунки қўлида бирорта дуруст хунари бўлмаган ёшларнинг кўпчилиги оиласини боқиш учун хорижга бориб ишлашга

мажбур эди. Пандемия давлатлар орасидаги чегараларнинг ёпилишига, ҳаммани уйда ўтиришга мажбур қилди. Демак, дунёдаги бугунги танг вазият ҳам эр-какларимизнинг зиммасига тушган оғир юк бўлди. Бу оқибатни билмайдиган бекаларнинг эрларини измига бўйсундириб олишини нисбатан осонлаштирди. Бунга кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Такаббур аёл пул топса, устунлики талаб қилади. Каландимоллиги билан эрининг қўймижозлигини ён-атрофга маълум қилади. Энг ёмони, у тўғри иш қиляпман, деб ўйлайди. Зугумкор хотин бирор ташкилотда ишласа, қилмишлари бошқа оила вакиллари ҳам таъсирини ўтказиши. Айна паллада ўқитувчи ва шифокорларнинг аксарияти аёллар эканини инобатга олсак, муаммо кўламини янада кенгайтириб қўйди. Чунки ўзининг номуносиб ҳулқи билан оиласини, яқинларини бездираётган одамнинг мактабда дарс бериши, ўзгаларнинг дардида шерик бўлишини тасаввур қилиш анча мушкул.

Биров ўғирлик қилса, бахтсиз тасодиф туфайли кимнингдир со-

Муҳокама учун мавзу

лигига зарар етказса, қонун бўйича жазоланади. Аммо баён этилган масала – эр ва хотиннинг ўртасидаги совуқ муносабатлар оила ва жамиятга зарар етказса-да, бу маҳалла доирасидагина муҳокама қилиниши, нари борса, суднинг қарори билан эр ва хотин ажратиш юборилиши билан яқун топади. Назаримда, бу масалани жиддий ўйлаб кўрадиган фурсат етилди. Оила масаласида нафақат қариндош-уруғлар, балки Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги доирасида кенг қамровли чора-тадбирларни амалга ошириш зарур. Мустаҳкам оила – жамият таянчи. Шундай экан, бу масалага бефарқ бўлмаслигимиз керак. Бу ҳақда фикрингиз қандай, азиз ўқувчи?

Нормурод МУСОМОВ,
«ISHONCH»

Бу мавзу халқаро ҳамжамиятни ташвишлантираётган катта муаммолардан эканини таъкидлаш жоиз. Ядро қуроли бекор қилиш бўйича Халқаро компания (ICAN) маърузасига кўра, 2019 йилда қурооларнинг бу турини ривожлантиришга, оид харажатлар миқдори совуқ уруш якунланган даврдан бери рекорд ўрнатди.

Тўққизта ядровий давлат (ядро клубининг бешта расмий аъзоси – АҚШ, Россия, Франция, Буюк Британия ва Хитой, шунингдек, Хиндистон, Покистон, Исроил ва КХДР) ушбу мақсадларга деярли 73 миллиард доллар сарфлагани, бу ўтган йил кўрсаткичларидан 10 фоизга кўп демакдир. Айна пайтда АҚШ ўзининг ядро асҳақларини ривожлантиришга (35,4 миллиард доллар) қолган барча атом державалари умумий харажатларининг ярмига тенг маблағ ажратди. ICAN компанияси иккинчи ўринда харажатлари 10,4 миллиард доллар, деярли баҳоланаётган Хитойни эътироф этган. Учинчи ўринни Буюк Британия (8,9 млрд) эгаллаб турган бўлса, унинг ортидан Россия (8,5 млрд) ва Франция (4,8 млрд) бормоқда.

Тинчлик муаммоларини тадқиқ этиш Стокгольм халқаро институтининг баҳолашича, бугунги кунда ер юзидан 13,8 мингтадан зиёд жанговар ядровий зарядлар бўлиб, уларнинг 90 фоиздан ортиги АҚШ ва Россия ҳиссасига тўғри келади. Ҳозирги вақтда Россия ва Америка ядровий каллакларининг миқдори 2010 йилда имзоланган ва 2021 йилнинг февралда ниҳоясига етadиган стратегик ҳужумкор қурооларни чеклаш ҳамда қисқартириш чоралари тўғрисидаги шартнома билан чекланган. Шартномада ҳар бир томоннинг ракеталари 1500 тадан ошмаслиги назарда тутилган.

Аммо ҳарбий жиҳатдан икки йирик давлат кейинги икки йилдан бери ўртада имзоланган ракета-лар битимидан чиқиб сари қадам ташлаб, дунёдаги ҳарбий-сиёсий вазиятни мурраккблаштириб юбормоқда. Ўтган йилда Москва Вашингтоннинг ўрта ва қисқа масофага учадиган ракета-лар шартномасидан воз кечиши бу йўлдаги илк қадам бўлди. Энди эса стратегик ҳужумкор қурооларни чеклаш тўғрисидаги шартнома (СНВ-3 номи билан машҳур) ҳавф остида қолган. Бироқ Россия Қўшма Штатларга шу бугунги кунда стратегик ядровий қурооларнинг пойгасини ушлаб турган ягона ҳуқуқий дастакни – узайтиришни таклиф этмоқда. Албатта, бу юридик жиҳатдан мурраккб муаммо эмас. Агар томонлар бир қарорга кела олса, ўзаро ишонч мустаҳкамланиши шубҳасиз.

Март ойи охиридаги ҳолат бўйича томонлар қитъалараро баллистик ракета-лар, сувости кемалари ва оғир бомбардимончи самолётлардаги баллистик ракета-лар базаларида 328 та текширув ўтказди. «Аммо шунга қарамай Мо-

ЯДРОВИЙ ҚУРОЛЛАР НАЗОРАТИ ХАТАР ОСТОНАСИДА ЭМАС(МИ?)

COVID-19 пандемияси юз миллионлаб одамлар ҳаётида жиддий ўзгаришларга олиб келди. Инқироз ҳали бутун инсоният учун узоқ давом этадиган оқибатлар келтириши аён. Аммо сайёрани чулғаб олган фавқулодда вазият бошқа ўткир халқаро муаммоларни бекор қилганича йўқ. Аксинча, уларнинг ечимини янада мурраккблаштириб юборди. Боз устига, коронавирус пандемияси туфайли апрель охирида халқаро хавфсизлик ва стратегик барқарорлик учун фундаментал аҳамиятга эга ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома бўйича катта конференция ўтказилмади.

сква «СНВ-3» шартномасини узайтириш борасида кайфият мавжудлигидан далолат берувчи хабарлар олаётгани йўқ», деди 14 май куни Россия ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Сергей Рябков. АҚШ давлат котиби Майкл Помпео эса АҚШ ва Россия президентларининг 3 май куни бўлиб ўтган телефон суҳбати «СНВ-3» шартномасини узайтириш тўғрисидаги музокара-ларга тайёргарлик кўриш учун пойдевор яратганини айтди.

Аммо Вашингтон «СНВ-3»ни узайтириш учун янги шартларни илгари сурмоқда. Биринчидан, Вашингтон позициясига кўра, Россиянинг янги стратегик ва тактик ядро қуроолари шартномага киритилиши, иккинчидан, энди бу битимга Хитой қўшилиши керак. Бироқ Москва бу талабларни «СНВ-3» узайтирилишига тааллуқли эмас, деган фикрда. Аввало, муддатни узайтириш музокара-ларга Пекиннинг қўшилиши билан ечиладиган масала эмас. Чунки «СНВ-3» икки томонлама битим. Пекиннинг ўзи ҳам Вашингтон талабларини рад этди. Хитой раҳбарияти фикрича, мамлакат ядровий арсенали ҳам Америка, ҳам Россия қудрати билан тенглашолмайди. Яқинда Хитой коммунистик партиясининг халқаро масалалар бўйича фикрини баён қиладиган «Жэньминь Жибао» газетасининг инглизча наشري «Global Times» газетасидаги мақолада айтилишича, осмоноти

мамлакатни қисқа вақт ичида ўзининг ядровий зарядлари сонини мингтагача, «Дунфэн-41» қитъалараро баллистик ракета-ларини 100 тагача кўпайтиришни мўлжалламоқда.

Бирмунча кенг ядровий асҳақлар орқали Пекин АҚШнинг стратегик амбидияларини жилволамоқчи. Аммо Қўшма Штатларга тобора ҳарбий қудрати ошиб бораётган Хитойнинг ракета-лар тинчлик бермапти. «Washington Times» газетасидаги интервьюсида АҚШ давлат котиби ўринбосари лавозимига номзод Биллингсли Хитойни жалб қилмасдан туриб АҚШ Россия билан «СНВ-3» битимини ҳам, ўрта ва қисқа масофага учадиган ракета-лар битимини ҳам имзоламаслигини очик баён этди. Москва шартномани узайтиришни иста-са, у Хитойни музокара-лар столига таклиф этиши керак. Яъни Хитойсиз Россия билан ҳеч қандай битим имзоланмайди. Бу эса «СНВ-3» дан воз кечиш билан баробардир.

Вашингтоннинг шартномага «СНВ-3»да аксини топмаган янги рус қурооларини қўйиш талабини ҳам Москва бемаънилик, деб ҳисоблайди. Тўғри, Россия 2018 йилда Путин томонидан яратилган эълон қилинган олти янги ракетанинг иккитаси – гипертөвушли «Авангард» ва «Сармат» оғир қитъалараро ракета «СНВ-3» доирасига киритилиши мумкин бўлган янги тизимлар эканини, эълон

Халқаро ҳаёт

қилди. Россия нуқтаи назарича, қолган тўрт ракета тури шартномада кўрсатилган классификацияга мос эмас.

Мабодо Россия ва АҚШ амалдаги ҳужжат матнини ўзгартиришга қарор қилса, уни қайтадан тасдиқлашга тўғри келади – бунга эса вақт қолмайди. Чунки шартноманинг амал қилиш мuddати поёнига етиб бормоқда.

«СНВ-3»нинг бой берилиши Россия, АҚШ ва бутун дунё учун ҳалокатли оқибатларни келтириб чиқариши мумкин. Биринчидан, ядро қуролига эга бўлишни истаган давлатлар сони ошади. Иккинчидан, Россиянинг АҚШдаги элчиси Анатолий Антонов ва НАТО бош котибининг собиқ ўринбосари Роуз Геттемюллер «Foreign Affairs» журна-

даги қўшма мақоласида таъкидлаганидек, битим барбод бўлса, АҚШ ва Россиянинг бир-бирига нисбатан ўзаро ишончи камаяди. Ядро асҳақларининг қўйиши алоқа каналларининг қисқариши туфайли уни қўллаш эҳтимолини оширади.

Ядровий анархиянинг яқинлашиб келаётгани хусусида ўтган ҳафта немис тарихчиси Михаил Штюрмер ҳам муносабат билдирди. Унинг ёзишича, совуқ уруш йилларида бунёд этилган ва ўзаро бир-бирини йўқ қилиб юборишдан қўрқув ҳисобига қурилган дунёнинг стратегик архитектура-си бузила бошлади ва «Апокалипсис чавандозлари дупурлаши яқинлашиб келмоқда».

Тортишувлар давом этаётган шундай кезларда Германияда АҚШ ядро қурооларини мамлакатда бундан кейин қолиши мақсадга мувофиқлиги борасида тортишувлар авж олди. Германия социал-демократлари мамлакатдан Америка қурооларини олиб чиқиш талабини илгари суряпти. Чунки ўтган йили Пентагон ядро операциялари тўғрисидаги янги доктринани қабул қилди. Унга кўра, оддий қуроолар ишлатиладиган жо-роларда урушни ўз фойдасига ҳал этиш учун чекланган миқдoда ядро қуролини қўллаш ҳуқуқининг сақланиб қолгани кўпчиликини хавотирга соляпти. Бу ҳолда Германия ҳудуди рақиб давлатнинг ядровий жавоб зарбаси қарши-сида қолиши мумкин. Аммо социал-демократларнинг ҳукмрон коалициядаги шериги бўлган Христиан-демократик иттифоқи Қўшма Штатлар ядровий қурооларининг чиқарилишига қарши. ГФР ҳукумати-нинг расмий вакили Штеффен Зайбертнинг ишонтиришича, Берлин НАТО ядровий сaлоҳиятини сақлаш доирасидаги ўз мажбуриятларига содиқ қолади.

Қисқаси, дунёда ҳарбий-сиёсий вазият мурраккб. АҚШ президенти Доналд Трампнинг «Очиқ осмон тўғрисида»ги шартномадан чиқишини эълон қилиши бунинг яққол тасдиғи. НАТО кенгаши бу қарорни қўллаб-қувватлади. Битим бузилаётгани учун бутун жа-вобгарлик Россия зиммасига юкланди. Шунга қарамай, НАТО бош котиби Йенс Столтенберг «Очиқ осмон тўғрисида»ги шартнома ўрнига Россия иштиракида янги муқобил келишув бўлишини инкор этмади. Вашингтон наздида, кўп йиллар мобайнида Россия шартномага зид тарзда Калининград ҳамда Грузия билан чегаралари устидан НАТО самолётлари парвози-нинг амалга оширилишини чеклаган. Асосий эътироз шу.

Хўш, битим барбод бўлишидан ким зарар кўради? Албатта, НАТО ва АҚШ. Аслида, ўз қарори билан президент Трамп альянсдаги евро-палик иттифоқчилари «лунжи»га зарба берди ва бу билан АҚШ ҳамда иттифоқчиларининг Россия қуроли кучлари фаолияти устидан са-марали назорат қилиш воситасидан маҳрум қилди.

Хуллас, иккита битимнинг барбод бўлиши ва стратегик тажовузкор қурооларни қисқартириш бўйича шартноманинг узайтирилмаслик эҳтимоли ортидан ядро қуроли-нинг тарқалмаслиги устидан ўрнатилган назо-рат тизими парчаланиб кетиши мумкин. Бундан коронавирус пандемияси қарши-сида ожиз қолган, ирқчилик намоийшлари қамраб ол-ган, Хитой билан савдо урушларидан катта талафот кўрган Қўшма Штатлар ҳам наф топ-майди. Аксинча, омонат чайқалиб турган дунё хавфсизлигига путур етиши эҳтимоли ортади. Гарчи ядровий шартномалар кўплаб замона-вий шарт-шароитни ўзида акс эттирмаган бўл-са-да, бошқа томондан у ядро қуроолари назо-рати бўйича бутун бошли халқаро шартнома-лар тизимини яхлит тутиб турган эди.

Абдували СОЙИБНАЗАРОВ,
шарҳловчи

Яшаб ўтилган ҳаёт романи

Ассалому алайкум, Зойир ака!

Авалло, менга алоҳида эътибор қилиб, беназир инсон, Сизнинг дўстингиз, қадрдон Соҳиб акамдан ўз китобингиздан бериб юборганингиздан жуда хурсанд бўлдим. Гарчи, Сизни яқиндан танимасам-да, бир марта у кишининг тадбирида суҳбатингизни олганимдан сўнг сизни зиёли қавмига жуда яқин киши экан, деган хулосага келган эдим. Бугун асарингизни ўқиб, мулоҳаза қилиб кўрсам, ўшанда мен бироз адашган эканман. Аслида, Сиз нуктадон тарихчи, ўткир қалам соҳиби, катта ёзувчи экансиз.

Одатда, соғға қилинган кўп китоблар ўқилмай қолиб кетади. Ёки кўнгил учун «зўр ёзисиз» деб қўйилади. Ҳа, аччиқ бўлса-да, бу – бор гап. Лекин «Қуёш боласи» романи ҳақида бундай дейиш... Назаримда, адолатсизлик бўлади.

Гапнинг очиги, охириги пайтларда кунт билан роман ўқи-маган эдим. Ишлар, бошқа ҳаётий ташвишлар билан бўлиб... Баҳона ҳам кўп-да! Яна денг, кейинги пайтда китобми, мақола-ми, нима бўлса ҳам аввал унинг муаллифига қараб, кейин ўқишга ўрганиб қолганман. Бу-нинг сабабини ўзингиз ҳам яхши тушунасиз... Ҳозир китоб дўко-нига кирсангиз, маърифатингизни ошириш эмас, уни расво йўлларга ундашгача боради-ган китобларнинг ошиғи олчи...

Баъзи «донг қозонган» шоир-ларнинг шеърларини-ку ўқиб, палғад тухумнинг ҳидини туя-сиз. Шу боис, муаллифига қарашга мажбур бўлади-да одам... Энди китобга қайтсак. Номидан бироз «қизилроқ» туюлган китобни кўлга олиб, варақлай бошладим. Аммо у мени дарҳол ўзига сеҳрлади-қўйди. Асар бош қахрамони ўрмонжон (Сиз)нинг болалигида ўзининг болали-гини ҳис қилдим. Отангизда отамни, онангизда онамни кўр-дим, гўё. Гарчи бизнинг болалик сизниқидан чорак аср атрофида кейин ўтган бўлса-да, ўша ота-ларча қаттиққўллик ва меҳри-бонлиқ, ўша онанинг жонфи-долиги, «айланайин»и-ю, «мен улайин»и... Барчаси узтармаган...

Одамни ориштирадиган бо-лалик! Агар мен бу асарнинг муаллифи бўлганимда отанинг бир-икки, онанинг ўч-тўрт ўша бекиёс меҳрини ифода этувчи қўшимчаларни қўйишни иста-ган бўлар эдим, ҳойнаҳой. Чунки мен уларга нисбатан янада кучли

соғинччи, чанқоқликни ҳис эт-дим, ога!

Яна «Қуёш боласи»да пахта ўзбекнинг ҳам катта бахти ва энг катта фожияси эканини очибсиз. Биз ҳам болалигимизда пахта далаларида кўп йиллар «жавлон урганимиз», терим мавсуми чў-зилиб, то декабрга қадар қолиб кетганмиз. Уни етиштириш ма-шаққатларидан ҳам оёми-кўпми хабардорим. Аммо, пахтанинг икки-чикирини ҳаётининг бо-рига алмашган Сиз каби инсон-ларнинг дард-у фиғонини эл би-лиши керак. Бу, ахир, миллат-нинг тақдирига нағд солган яра, битмас жароҳат бўлган тарих-дир.

Асарда миллатларнинг ёмони

Муаллифга мактуб

бўлмаслиги, уларнинг ҳар би-рида меҳр инсоннинг беазаги бўлишини гўзал тас-вирлабсиз. Альбина опага бўлган беназир муҳаббат, унга талпи-ниб яшаганингизни ўқиб, бизга рус тили-дан сабоқ берган му-аллимамингизни эсла-дим. Опа беғубор эди, талабчан бўлиш би-лан бирга ҳаммага тенг эди ва ҳар бири-мининг меҳримизни қозонган эди. Унинг мактабимизни тарқ этиб кетганига ҳам қирқ йилдан ошган-дир?.. Яқинда дара-лаганини эшитдим, ўзи билан гаплаша олганим йўқ, лекин бизларни сўраб, биз билан ғурурлани-шини айтибди. Дўст-ларимизнинг бу ет-казикларидан кейин ўша олис йилларга, беғуборликка қайт-гандек бўлдим. Опайи суришти-риб бошладим...

Асарингиз ўқувчини ўтган эл-лик йиллик тарихимизнинг чин қиёфасини кўришига, унинг ас-лида қандай ўтгани ҳақида му-айян билимга эга бўлишига хиз-мат қилади. Мен романни ҳеч ҳам оддий биографик асар, деб атамаган бўлар эдим. Шу маъ-нода, бунда Сиз ўзингизнинг кечмишингизни эмас, бир ўзбек оиласи, забардаст миллатининг аҳил, намунали, ҳаммага ўрнат-қилган оила тимсолида мил-латнинг муайян даврини бутун бўй-баста билан чиройли чи-за олгансиз.

Инсон қанча яшаса, шунча

Тўғи

Инсон қўли, тафак-кури, ақл-у заковати билан бунёд этилган ихтиролар, кашфиёт-лар ичида энг буюғи КИТОБДИР. Чунки у жаҳолатга қарши ку-рашнинг асосий воси-тасидир.

МУТОЛАА ЗАВҚИ

Ўқувчи истадими, йўқми, юксак бадиий асар уни маълум воқеаларга баҳо беришга-гина эмас, балки ҳаётнинг асосий масалалари, унинг мақсади, маъноси ва ҳаёт ҳақида мулоҳаза юритишга мажбур этади. Демакки, тафаккур юксалади, онг ўсади, маънавият ошади, инсон борлиқни англаб боради. Китобга меҳр қўй-маган, китоб ўқишни ўзи-нинг сеvimли машғулотига айлантира олмаган киши-лар ҳеч қачон ўзини, ўз-лигини англай олмайди. Виктор Гюго айтганидек, «Китоблар жонсиз, аммо содиқ дўстлардир».

Давлатимиз раҳба-рининг ташаббуси би-лан амалга оширилаёт-ган қатор ислохотлар, ху-сусан, китоб мутлоасига алоҳида аҳамият қарати-ганида мен шундай улуғ ҳикматни кўраман: маъри-фатли авлод камолоти.

Достоевскийнинг шун-дай фикрлари бор: «Атро-фимда ўзларининг бўш вақтларини қандай ўтқа-зишни билмай, энг без-мани иш ва ўйин-кулгу-ларни ўйлаб топаётган ки-шиларни кўра эканман, қўлимга китоб оламан-да, ўз-ўзимга: ёлғиз шунинг ўзи бир умр кифоя-ку дей-ман».

Менинг назаримда, на кино олами, на ахойиб то-моша, умуман, санъатнинг бирор тури, на компьютер, на ижтимоий тармоқлар инсонга китоб мутлоа-сидек маънавий лаззат бера олмайди. Ҳа, мутло-ла завқи шундай улуғдир. Ахир у Буюк кашфиётнинг ҳосиласидир...

Акбарали ОМОНОВ,
Тошкент давлат
шарқшунослик
университети талабаси

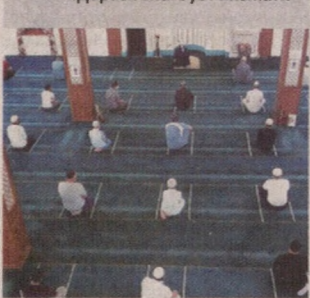
Файзли ибодатлар бошланди

Кеча – 8 июндан «Яшил» ҳудудларда жойлашган масжид-лар ўз фаолиятини бош-ладилар. Жомеаларда намоз-хонлар ижтимоий ма-софани сақлаган ҳолда намозларини адо этди.

Шу билан «Яшил» ҳу-дудларда карантин ме-зонларига амал қилган ҳолда файзли ибодатлар бошланди.

«Сариқ» ва «қизил» ҳу-дудлар «Яшил» ҳудуд-лар ўтгунга қадар бир оз сабр қиламиз, келгусида у ер-ларда ҳам масжидлар фа-олиятига рухсат этилади, инша Аллоҳ.

Ўзбекистон мусулмонлари идораси Матбуот хизмати

Халқ банки:

САРДОБАГА САРМОЯЛАР

аҳоли турмуши тикланишига
хизмат қиляпти

туманларининг 17 та маҳалла-сида яшовчи 5617 нафар фуқа-ронинг пул масаласида қийин-чиликка дуч келишининг ол-дини олиш мақсадида муайян чора-тадбирлар кўрилди. Нати-жада пенсия ва нафақа олувчи-ларга 3,4 миллиард сўм маблағ уларнинг вақтинчалик яшаб тур-ган манзилларига етказиб бе-рилди. Фуқароларга нафақа-ларини тарқатиш ишларида қа-рантин талабларига қатъий риоя қилинмоқда.

Бундан ташқари, Марка-зий банк Сирдарё вилояти бош бошқармаси ва «Халқ банки» Сирдарё вилояти филиали томо-нидан ташкил этилган штабларга 27 та пластик карточка йўқотил-гани тўғрисида келиб тушган му-рожаатга жавобан уларга пла-стик карточкалари бепул тиклаб берилди.

Яна бир муҳим жиҳат. Банк томонидан манзилли дастур ижроси доирасида талафот кўр-ган ҳудудлар иқтисодиётини тиклаш, тадбиркорлик ташаббус-ларини қўллаб-қувватлаш мақ-садида 153 миллиард сўмлик 1671 та янги иш ўрни яратишга қаратилган 83 та лойиҳа амалга оширилмоқда. Бугунги кун ҳола-тига кўра, ушбу дастур бўйича 64 та лойиҳага 12,9 миллиард сўм миқдорида кредит маблағлари ажратилди. Мисол учун, Оқол-тин тумани, «Бобур» СИУ ҳу-дудида жойлашган «Шўхрат Ди-

Молия муассасаларида

қарорига асосан пандемия асо-ратларини камайтириш мақса-дида эълон қилинган карантин даврида «Халқ банки» томони-дан муайян ишлар амалга оши-рилмоқда.

Маълумки, «Халқ банки» чорвачиликни ривожланти-ришга бириктирилган. Айни пайтда бу борадаги баҳарил-ган ишлар салмоқли. Режадаги юмушлар ҳам талайгина. Яъни молия муассасаси 2020 йилда вилоятда чорва моллари бош сонини ошириш, аҳолини си-фатли, арзон сут ва гўшт маҳсу-лотлари билан таъминлаш йў-лида умумий қиймати 129,2 миллиард сўмлик, (бунда 5677 бош насли қорамолни четдан келтириш мўлжалланган) 36 та лойиҳанинг манзилли дастури ишлаб чиқилган эди. Эътиборли-лиси, ушбу чорва моллари, ав-вало, тошкандан зарар кўрган оилаларга берилди. Ҳозиргача 15 та лойиҳага 18,4 миллиард сўмлик сармоя ажратилди.

Қолаверса, «Халқ банки» то-монидан Сардоба, Оқолтин ва Мирзаобод туманлари иқтисоди-дий шароитини яхшилаш, тад-биркорликни қўллаб-қувватлаш учун 58,2 миллиард сўмлик, 73 та лойиҳа рўёбга чиқарилиши режалаштирилганки, бунинг на-тижасида 551 нафар кишининг бандлиги таъминланган.

Қисқа қилиб айтганда, бугун «Халқ банки» Сирдарё вилояти-нинг мазкур туманлари мисолида, чин маънода халқнинг ичига ки-риб бормоқда. Одамларни қий-наётган ва қизиқтиратган маса-лалар банк мутахассислари то-монидан ижобий ҳал этиляпти. Банк сармояси асосида қўмакка муҳтож тадбиркорлик субъект-лари қайта иш бошлаяпти. Ички бозор сифатли маҳсулотлар билан бойиб, экспорт қўлини кенгайиб бораётди. Аҳоли бандлиги ва тур-муш тарзи яхшиланяпти. Zero, молия муассасаси жамоасининг мақсади ҳам шу.

Халқ банки ахборот хизмати
Хизматлар лицензияланган.

МУАССИС:

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

ISSN 2610-5802

2007 йил 11 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 116-рақам билан рўйхатга олинган.

«Ishonch» ва «Ishonch-Doverie» газеталари тахрир хайъати:

Қудратилла РАФИҚОВ
(тахрир хайъати раиси),

Улуғбек ЖАЛМЕНОВ,
Анвар АБДУМУХТОРОВ,
Сайфулло АҲМЕДОВ,
Акмал САИДОВ,
Равшан БЕДИЛОВ,
Қутлимурот СОБИРОВ,
Сухроб РАФИҚОВ,
Шоҳосим ШОСЛОМОВ,
Ҳамидулла ПИРИМҚУЛОВ,
Нодира КАРИМОВА,
Анвар ҚУЛМУРОВОД,
(бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари),

Темур МАМАЖОНОВ,
(бош муҳаррир ўринбосари – «Ishonch-Doverie» бўличи),

Меҳридин ШУКУРОВ,
(Масъул котиб – «Ishonch»),

Валентина МАРЦЕНЯК
(Масъул котиб – «Ishonch-Doverie»)

Бош муҳаррир
Ҳусан ЭРМАТОВ

Бўлимлар:
Касаба уюшмалари ҳаёти –
(71) 256-64-69
Хуқуқ ва халқаро ҳаёт –
(71) 256-52-89
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт –
(71) 256-82-79
Хатлар ва муҳбирлар билан ишлаш –
(71) 256-85-43
Маркетинг ва обуна –
(71) 256-87-73

www.ishonch.uz
сайти орқали Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари, энг сўнгги янгиликлар, таҳлилий, танқидий мақолалар, хабарларнинг тўлиқ матни билан танишингиз мумкин.

Ҳудудлардаги муҳбирлар:
Қорақалпоғистон Республикаси – (+998-99) 889-90-22
Андижон вилояти – (+998-99) 889-90-23
Бухоро вилояти – (+998-99) 889-90-31
Жиззах вилояти – (+998-99) 889-90-34
Наманган вилояти – (+998-99) 889-98-02
Навоий вилояти – (+998-99) 889-90-28
Тошкент вилояти – (+998-99) 889-98-44
Самарқанд вилояти – (+998-99) 889-90-26
Сирдарё вилояти – (+998-99) 889-98-55
Сурхондарё вилояти – (+998-99) 889-90-32
Фарғона вилояти – (+998-99) 889-90-24
Хоразм вилояти – (+998-99) 889-98-01
Қашқадарё вилояти – (+998-99) 889-90-27

«Ishonch»дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри тахририят нуктадан назаридан фарқланиши мумкин.

Навбатчи муҳаррир:
Х.Норбоев
Саҳифаловчи:
Ҳ. Абдужалилов

Босишга топшириш вақти – 22:00
Топширишда – 00:20

Газета офсет усулида,
А-2 форматда босилди.
Ҳажми 2 босма табоқ,
Бюджетта Г – 617.
30062 нускада босилди.
Навр кўрсаткичи: 133

Баҳоис келишилган нархда

Манзиллими:
100165, Тошкент шаҳри,
Бухоро кўчаси, 24-ўй.
E-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.
Газета «Ishonch»нинг компьютер маркасида терилди ва саҳифаланди.

«Sharq» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида chop этилди.
Корхона манзили:
Буюк Тўрон кўчаси, 41-ўй.

Тахририят ҳисобрақами:
2021 0000 0004 3052 7001,
АТИБ «Ipoteka bank»
Яшнобод филиали,
банк коди: 00959,
СТПР: 201133889,
ОКЗД: 58130